

УДК 37(092)(460)

Зайченко Н. І.

докт. пед. наук, професор, професор кафедри
соціальної роботи та освітніх і педагогічних наук
Національний університет “Чернігівський колегіум”
імені Т. Г. Шевченка

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-4961-4711>

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ІДЕЯ ЛУІСА ПАРРАЛЯ

Визначний іспанський мовознавець, освітянин Луїс Парраль Крістобаль (Luis Parral Cristobal) (Атека, Сарагоса, 1847 – Мадрид, 1917) у своїх педагогічних працях розмислював стосовно соціального виховання. Провідною ідеєю фундаментальної роботи “Соціальне виховання: аналітичне дослідження” (Вальядолід, 1899) [1] Луїса Паррала була ідея про всезагальне народне просвітництво. “Для покращення суспільства необхідно здійснювати просвітництво всіх його індивідів, освічені, вони будуть поважними й гідними. У поширенні освіти – уся таємниця”, – зазначав педагог у пролозі книги [1, с. VII–VIII].

Далі він пояснював, що людство, як всевітнє суспільство, має вимагати освіти для кожної людини з двох причин. По-перше, виходячи з потреби людського роду, оскільки розкриття прихованих індивідуальних здібностей сприяє загальному суспільному благу. По-друге, через необхідність вдосконалення кожної людини, адже гармонія суспільства постає з індивідуальних благ. Тобто освіта необхідна і для людини, і для суспільства, бо ні особистісна, ні суспільна гармонія не можливі без просвітництва.

На переконання Луїса Паррала, простір народної освіти охоплює і школу, і церкву, і вулицю, і фабрики, і громадські установи (театри, музеї, виставки, кав'ярні тощо).

Звертав педагог увагу й на те, що просвітництво, поширене у теперішній Іспанії, зорієнтовано переважно на повчання, а не на виховання людини, й від того – “велика частина лиха, на яке ми скаржимося” [1, с. VIII].

Необхідно, щоби просвітництво на всіх його рівнях і у всіх станах суспільства ґрунтувалося передусім на вихованні, оскільки виховання дозволяє досягнути двох основних цілей – загального суспільного розвитку шляхом плекання індивідуальних людських здібностей та покращення умов життя кожного індивіда, що сприятиме гармонійному прогресу суспільства.

Луїс Парраль наголошував, що, народжуючись недосконалою тілесно й духовно, людина потребує поліпшення шляхом виховання. “Сутність виховання полягає в удосконаленні духовної та фізичної природи людини”, – вказував освітянин [1, с. 15].

На погляд Луїса Паррала, соціальному вихованню властива всебічна (інтегральна) якість. Освітянин доводив, що “всебічним вихованням є трансцендентне, або соціальне, народне, національне, мистецьке і наукове виховання” [1, с. 94].

Луїс Парраль підкреслював, що соціальне виховання є сукупністю всіх напрямів виховання і його провадження дозволяє досягти людині найвищого ступеня досконалості. “Усебічне виховання відповідає за те, щоби привести людину до найвищого ступеня досконалості в усіх аспектах, покращити її схильності та здібності, діяти з більшою легкістю і кращими результатами, а також здобути Божу й людську повагу та знайти в собі задоволення та спокій совісті”, – роз’яснював педагог [1, с. 96].

У книзі “Повна теорія виховання для вчителів і вчительок” (Вальядолід, 1900) [2] Луїс Парраль продовжував обстоювати позицію стосовно всебічності соціального виховання. Педагог зауважував, що поза всеохопним соціальним вихованням у суспільстві не зберігатиметься рівновага, а нерівність зашкоджуватиме кожному.

На переконання Луїса Паррала, соціальне виховання є невід’ємним елементом суспільних відносин; воно є значущим і для утворення родини, і для заробітку на життя та вступу у відносини власності, і для досягнення громадянської свободи. “Плекаймо у молодих людей почуття особистісної цінності; навчаймо їх розмірковувати й замислюватися, бути активними, бажати заробляти на хліб щодня, бути чесними, правильними в усьому, бути розсудливими і практичними, працювати в майстерні”, – закликав педагог [2, с. 144].

Кожний індивід є частиною суспільства, виконує певну функцію, наприклад професійну. Якщо не будуть у суспільстві забезпечуватися освіта та виховання кожного, то суспільство стане нестійким, суспільна нерівність торкнеться кожного. “Добре вихована людина соромиться нецтва, розваги, пороку, поганих вчинків і прагне працювати, докладає чималих зусиль, аби отримувати знання, займатися чимось корисним й чільним, поводитися гідно та дотримуватися всіх чеснот”, – зауважував Луїс Парраль [2, с. 11], [6, с. 36].

Наголошував педагог і на тому, що соціальне виховання не може зводитися до навчання світських манер, вищі класи мають взяти на себе велику відповідальність, стати гарним прикладом, бо інакше суспільству загрожуватимуть соціальні катаклізми. Саме внаслідок хиб виховання представники правлячих класів своїми поганими звичками провокують народний гнів, штовхають нижчі класи на жахливі злочини.

Питаннями теоретичної педагогіки Луїс Парраль захопився наприкінці 1880-х років, коли він викладав в Інституті середньої освіти Таррагони. Наприклад, 1888 року на навчальному святі в Інституті педагог викладав лекцію на тему “Освіта: її необхідність та фундаментальна основа. Соціальне виховання: наука і мистецтво” [3, с. 12]. А наступного року вийшла книга Луїса Паррала “Елементи

педагогіки” (Таррагона, 1889) [4], що стала справжнім педагогічним трактатом. У цій роботі ставилися питання стосовно соціального виховання, його цілей та сутності, проте більш детально вони висвітлювалися у книзі “Соціальне виховання і нариси про методи та прийоми навчання” (Таррагона, 1897) [5].

Пізніше, коли 1899 року Луїс Парраль очолив кафедру латинської і кастильської мов у Вальядолідському Інституті, він завершив і видав монографічну роботу “Соціальне виховання: аналітичне дослідження” (Вальядолід, 1899) [1], у якій авторська соціально-педагогічна ідея була обґрунтована найбільш повно.

Таким чином, Луїс Парраль Крістобаль – одна з найвидатніших постатей в історії іспанської модерної соціальної педагогіки. Педагогічні праці знаного освітянина, видані у 1880–1890-х роках і присвячені проблематиці соціального виховання, ознаменували грандіозну актуалізацію соціально-педагогічних ідей та їхню новітню рефлексію в Іспанії наприкінці XIX століття.

Список літератури

1. Parral Cristobal L. La educacion social: estudio analitico. Valladolid : Imp. y Libr. de Andrés Martín, 1899. 228 p.

2. Parral Cristobal L. Teoria completa de la educacion para los maestros y maestras. Valladolid : Imp. y Libr. Nacional y Extranjera de Andrés Martín, 1900. 158 p.

3. Cronica provincial. *Boletin de primera enseñanza*. Gerona, 24 de enero de 1888. № 4, año XIV. P. 10–13.

4. Parral Cristobal L. Elementos de pedagogia: redactados conforme al programa oficial para el ejercicio escrito de oposiciones a escuelas públicas, elementales y de párvulos, dedicados a los maestros y maestras. Tarragona : Imp. de F. Arís e hijo, 1889. 630 p.

5. Noticias. Segunda enseñanza. La educacion social y ensayos sobre metodos y procedimientos de enseñanza. *Gaceta de instruccion publica*. Madrid, 7 de noviembre de 1897. № 339, año IX. P. 1023.

6. Зайченко Н. І. Іспанський педагогічний дискурс (кінець XIX – перша третина XX ст.): концептуалізація соціальної педагогіки: монографія. Київ : Видавництво Ліра-К, 2018. 172 с.